

Vælgerne & Muhammed

Siden sommer har de løbende målinger, som TNS Gallup foretager af de politiske partiers tilslutning, været ualmindeligt stillestående. Men i januar 2006 eksploderede sagen om Muhammed-tegningerne og det samme gjorde de næsten søvndyssende stabile meningsmålinger. Over få uger steg antallet af vælgere, der vil skifte til et nyt parti; fra de sædvanlige cirka 9,5 pct. til 12,1 pct. Det lyder måske ikke af så meget, men i rå tal svarer det til, at næsten en halv million vælgere vender deres gamle parti ryggen – det svarer til det antal, som stemmer på landets tredjestørste parti, Dansk Folkeparti. Og det er omtrent 100.000 flere partiskiftere end normalt, nok til at få et parti over spærregrensen. Faktisk har vælgerskredet under Muhammedsagens højdepunkt i januar og februar været lige så stort som det, der normalt finder sted mellem to folketingsvalg. Til sammenligning skiftede omkring 14,6 pct. af vælgerne, små 600.000 mennesker, parti ved valget i februar sidste år.

Så der er ingen tvivl om, at tegningerne har påvirket danske vælgere – de 12 vittighedstegninger har sandsynligvis betydet mere for styrkeforholdet på Christiansborg end f.eks. debatten om den omfattende kommunesammenlægning eller regeringens aktuelle forslag til en velfærdsreform.

Vinderne, taberne og overraskelserne

Som en konsekvens af at de mange vælgere skifter yndlingsparti, har Socialdemokraterne fået en syngende meningsmålingslusing i form af en tilslutning på 21,2 pct. i den seneste Gallup-måling. Kun to gange siden de første målinger i 1957 har det set værre ud for Socialdemokraterne: efter jordskredsvalget i 1973, hvor Erhard Jacobsen brød ud og startede CD, og efter Nyrops kursskift på efterlønsområdet i slutningen af 1998.

Dansk Folkeparti var under krisens højdepunkt oppe at ringe med en tilslutning på 15,4 pct. – meget tæt på de 15,7 pct. som er partiets bedste

resultat nogensinde i Gallups målinger.

Den nærliggende fortolkning af tallene er, at de socialdemokratiske vælgere er styrtet i armene på Dansk Folkeparti, og det er da også den udlægning, der har præget medierne. Men det er en sandhed med modifikationer.

Undersøger man, hvor de socialdemokratiske vælgere er blevet af, er det faktisk især De Radikale og SF, der har tiltrukket dem. Gallups målinger viser, at begge disse partier hver for sig har tiltrukket mindst lige så mange socialdemokrater som Dansk Folkeparti har. Samlet set har SF formentligt gjort et større indhug på Socialdemokraternes vælgerskare under Muhammed-sagen end Dansk Folkeparti.

Bag den store tilbagegang for Socialdemokraterne gemmer der sig en overraskelse: Venstre har afleveret en ikke ubetydelig andel vælgere til Socialdemokraterne – der er i øjeblikket flere venstre-folk der bliver Socialdemokrater end omvendt.

Dertil kommer at Dansk Folkepartis fremgang i højere grad bygger på stemmer fra Venstre end på stemmer fra Socialdemokraterne. Dette afspejler sig i tallene for Venstre: Deres tilslutning var i marts nede på 27,5 pct., hvilket var det næstdårligste tal siden Fogh-regeringen tiltrådte i november 2001. Grunden til at Venstre sammenlignet med Socialdemokraterne så nogenlunde holder skindet på næsen, er at de henter lidt stemmer tilbage fra både Socialdemokraterne og fra De Konservative, samt at de ligger pænt blandt nye vælgere.

Et splittet vælgerkorps

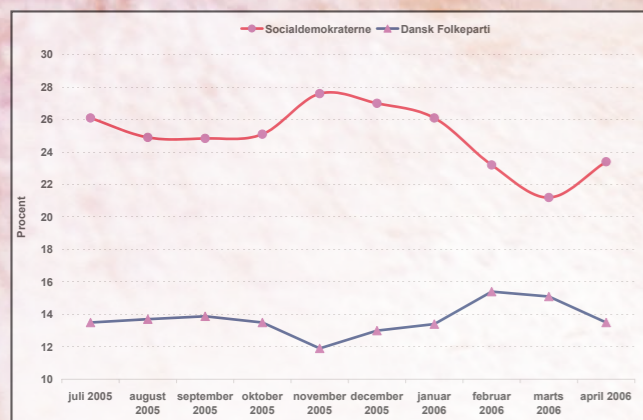
Muhammed-sagen har altså splittet vælgerne. De er søgt mod fløjene, især til Dansk Folkeparti, men også til De Radikale og til SF. Tilbage står Socialdemokraterne og i nogen grad Venstre som taberne. Bevægelserne går gennem stort set alle dele af samfundet. Næsten alle grupper, unge

og gamle, mænd og kvinder, bogligt uddannede funktionærer og faglærte arbejdere, økonomisk velstillede og knap så privilegerede – blandt alle grupper er der i 2006 en usædvanlig høj andel, der skifter parti.

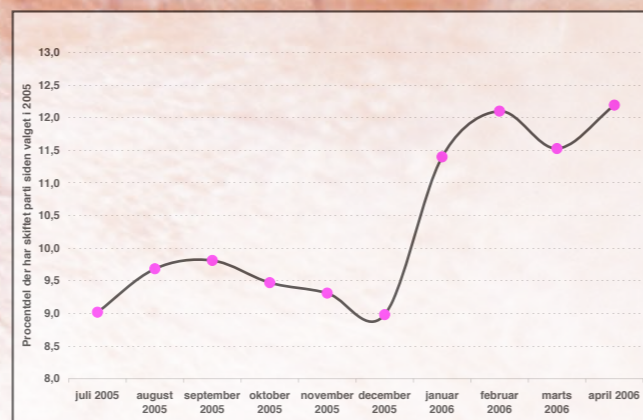
I de opinionsmålinger, som TNS Gallup har gennemført for Berlingske Tidende om Muhammed-tegningerne, ses tydelige tegn på splittelse i to fløje. Befolkningen er næsten ligeligt delt i spørgsmålet om det var rigtigt eller forkert af Jyllands-Posten at offentliggøre tegningerne: 43 pct. mener det var rigtigt af avisen, 49 pct. mener det var en forkert beslutning. 56 pct. erklærer, at de har forståelse for, at muslimer verden over føler sig krænkede af tegningerne, 41 pct. forstår ikke muslimerne.

Hvorvidt splittelsen er kommet for at blive, vil resten af årets analyser vise. I skrivende stund ser det ud til, at effekten af krisen er ved at klinge af: Antallet af partiskiftere ligger stadig på et højt niveau, men det skyldes, at Socialdemokraterne genvinder lidt af det tabte, og at Dansk Folkeparti mister tilsvarende. De sidste ændringer er hver for sig ikke statistisk signifikante, men tilsammen giver de et indtryk af, at chokvirkningen fra de brændende flag er ved at fortage sig. Regeringens udspil til en velfærdsreform kan også være med til at normalisere stemningen blandt vælgerne.

Sikkert er det dog, at der er kommet et nyt punkt på den politiske dagsorden: Spørgsmålet om hvor stor forståelse, man skal vise over for muslimerne, hvor stort et hensyn man skal tage i en verden sammenstykket af markant forskellige værdier. Dette grundlæggende spørgsmål vil ikke uden videre forsvinde, og derfor bliver udlændingsspørgsmålet sandsynligvis også et dominerende tema i et kommende folketingsvalg – ligesom det var det ved de tre sidste valg i 2005, 2001 og 1998.

Socialdemokraterne og Dansk Folkeparti kæmper om de samme vælgere. Når det ene parti går op, går det andet ned. Men bag dette simple billede gemmer der sig en overraskelse, som artiklen fortæller om.

Den del af vælgerne, som skifter parti, er normalt meget stabilt. Men under Muhammedsagen sker et vælgerskred. På to måneder er partiskiftet lige så stort som i hele perioden mellem to folketingsvalg.

Åf Lasse Hjort Madsen, konsulent

Yderligere information:
lasse.hjort.madsen@tns-gallup.dk